

YTTRANDE

UD2017/17122/HI

2017-11-30

Utrikesdepartementet

103 33 Stockholm

Remissyttrande av "Förslag till Europaparlamentet och rådets förordning om upprättande av en ram för granskning av utländska direktinvesteringar i Europeiska Unionen, KOM (2017) 487"

Inledning

Säkerhets- och försvarsföretagen har sedan försvarsområdet öppnades för utländska direktinvesteringar 1998 upplevt flera fördelar, inte minst för bevarandet av internationella kompetenscentrum i Sverige, konkurrenskraftiga underleverantörer och ökad produktivitet. De positiva erfarenheterna har även speglats i för området närliggande sektorer, såsom rymd- och flygindustrin där kompetens inom Sverige sannolikt inte bibehållits om inte utländska investeringar skett.

Bakgrund

Företagsförvärvslagen upphävdes år 1992. I och med beslutet har regeringen inte längre någon möjlighet att förbjuda utländska rättssubjekt att förvärva aktier i svenska företag, *utom vad avser krigsmaterieltillverkande företag*. För att få tillverka krigsmateriel krävs tillstånd. Regleringen av tillståndsprövningen finns i [lagen om krigsmateriel](#) (1992:1300) och i [förordning](#) (1992:1303).

Av proposition om lag om krigsmateriel (prop. 1991/92:274) framgår att huvudregeln är att tillstånd att tillverka krigsmateriel endast beviljas företag med ett stabilt svenskt ägande. Normalt bör därför i tillverkningstillstånd föreskrivas att utländska intressenter inte får ha ett bestämmande inflytande i ett bolag. Undantag kan och bör dock beviljas om samarbetet (förvärvet) görs för att tillgodose väsentliga svenska försvars- och säkerhetspolitiska intressen och att det sker i enlighet med våra utrikespolitiska mål. I korthet får dock utländskt ägande endast komma i fråga om det rör sig om köpare från de nordiska länderna, de neutrala staterna i Europa eller medlemmar av den Europeiska unionen. Möjlighet finns att uppställa villkor, t.ex. vad avser andel utländskt ägande.

I propositionen står också att "enligt min mening bör regeringen noga följa utvecklingen för de krigsmaterieltillverkande företagen i Sverige. Allmänt sett går vi mot en ökande internationisering,

inte minst mot bakgrund av integrationsarbetet i Europa. Det är en utveckling som regeringen bejakar och som har många positiva effekter för Sverige och svenskt näringsliv. Dock kan det i enskilda fall uppstå situationen, då det med hänsyn till våra nationella säkerhets- och försvarsintressen är angeläget att slå vakt om att viss försvarsteknologisk kompetens bevaras i Sverige och i svenska händer."

Det kan konstateras att prövning av utländska investeringar kan göras enligt lagen om krigsmateriel och att en sådan prövning tar sin utgångspunkt i om förvärvet görs för att tillgodose väsentliga svenska försvars- och säkerhetspolitiska intressen och att det sker i enlighet med våra utrikespolitiska mål. Om en prövning även skulle ske utifrån näringspolitiska utgångspunkter (såsom EU-kommissionens förslag antyder) torde detta kräva en ändring av nuvarande regelverk.

EU-kommissionens förslag

EU-kommissionens förslag till förordning syftar till att lägga fram en strategi för att skydda legitima intressen mot utländska direktinvesteringar som kan innebära problem för säkerheten eller allmän ordning i unionen eller dess medlemsstater. EU-kommissionen agerar på en oro över att utländska investerare, däribland statsägda företag av strategiska skäl tar över europeiska företag med *nyckelteknik*. Den tolkning föreningen gör efter att tagit del av förslaget är att kommissionen beaktar rymd och säkerhet, men inte försvar och flygteknik. Det är dock tydligt att flera av dessa teknologier är s.k. teknologier av dubbla användningsområden och att vissa även har direkta militära applikationer.

Försvarspolitiskt perspektiv på utländska direktinvesteringar

Utifrån ett *försvarspolitiskt* perspektiv är idag följande frågeställningar aktuella vid prövning av förvärv: a) Fullgörandegarantier. Fullgörandegarantier måste erhållas för den materiel som FMV beställt av företaget. Dessutom erfordras i vissa fall garantier att planerade materielbeställningar kan genomföras. Detta gäller speciellt när ett visst system kräver systemmateriel m.m. för att kunna bli operativt. Avtalsmässigt är det svårt att binda ett företag att leverera innan det finns ett formellt kontrakt som reglerar vad som skall levereras och till vilket pris leveranser skall ske. För att en bedömning skall kunna göras av värdet av fullgörandegarantier etc. måste självfallet en bedömning göras av köparen möjligheter att utvecklas och överleva på sikt. b) Sekretess. Det är av vikt för staten att säkerhetsfrågorna som är betingade av försvarssekretess kan få en tillfredsställande lösning. Frågor om sekretess kan normalt hanteras med avtal mellan staten och det aktuella företaget. Även när det gäller utländska ägare kan försvarssekretess lösas med avtal mellan berörda nationer. Det finns därför i normalfallet – efter 20 år med utländskt ägande – inget som tyder på att utländska ägare inte kan hanteras med hänvisning till dessa sekretessfrågor. c) Kompetensfrågor. Riksdagen har beslutat att stridsflyg och undervattensförmågan är nationella säkerhetsintressen. Ett förvärv på

området skulle innebära att frågan om kompetenser måste prövas. Således finns för utländska direktinvesteringar när det gäller skyddet av Sveriges försvars och säkerhet en lagstiftning som i detta avseende har visat sig fungera väl under 20 år.

Avslutande synpunkter

Säkerhets- och försvarsföretagen har inte haft resurser att genomlysna samtliga underlag i förslaget. Den granskning som sker av utländska direktinvesteringar på försvarsområdet har inte menligt inverkat på konkurrenskraften. Vi ser ändå en oro över att förslaget, om fel utformat, kan komma att utgöra ett hinder för investeringar i Europa inom för branschen centrala områden samt att förslaget kommer att påverka den Europeiska försvarsfonden (visavis vilka företag som får vara med i programmen/konsortier).

Om förslaget dessutom syftar till att sätta ett de facto-riktmärke för medlemsstaters egna granskningar av utländska investeringar kan detta innebära komplikationer med nationella regelverk samt leda till ökade informationskrav eller särskilda krav för företagen.

Föreningen vill särskilt även påvisa viss oro för att begreppet kompetens använts om nischtekniker. Kompetens är ett brett begrepp, vilket vanligen i hög utsträckning handlar om människor och individers förmåga, som måste delas upp i vad som erfordras fysiskt i Sverige respektive vad som erfordras att företaget oavsett lokalisering har tillgång till inom sin koncern. På försvarsområdet driver föreningen bedömningen att staten, när det gäller vilka krav man ställer, bör försöka vara konkret; exempelvis att staten definierar vilken specifik kompetens företaget idag besitter som erfordras i Sverige av kris eller krig. Motsvarande krav om att vara konkret är giltigt EU-kommissionens förslag.

I övrigt ansluter sig Säkerhets- och försvarsföretagen till det yttrande som avgivits av Teknikföretagen.

Robert Limmegård,

Generalsekreterare

Säkerhets- och försvarsföretagen